

Asiakasmaksut sosiaali- ja terveydenhuollossa 2025

Soveltamisohje

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Yleiset ohjeet	4
2.1 Henkilötietojen ja kotikunnan tarkistus.....	4
2.2 Valinnanvapaus	4
2.3 Etäpalvelut.....	6
2.4 Ostopalvelu ja palveluseteli	6
2.5 Sarjahoito	7
2.6 Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu.....	8
2.7 Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun.....	8
2.8 Maksuttomat palvelut.....	9
3. Asiakasmaksut palveluittain	11
3.1 Terveysasemat ja terveydenhuoltopalvelut	11
3.2 Lääkinnällinen kuntoutus	13
3.3 Suun terveydenhuolto	14
3.4 Mielenterveys- ja päihdepalvelut	14
3.5 Lasten ja nuorten palvelut.....	14
3.6 Vammaispalvelut	17
3.7 Asumispalvelut	19
3.8 Ikääntyneiden kotona asumista tukevat palvelut	23
4. Erityisryhmien maksut.....	26
4.1 Rintamaveteraanit, -lotat ja sotainvalidit.....	26
4.2 Turvapaikanhakijat.....	27
4.3 Asevelvolliset ja kutsunnat.....	28
5. Maksukatto ja maksujen kohtuullistaminen.....	29
5.1 Maksukatto.....	29
5.2 Maksujen alentaminen ja perimättä jättäminen	30
6. Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut	31
6.1 Maksukyvyn mukaan perittävien maksujen tarkistaminen	32
7. Laskutus ja muutoksenhaku.....	33

7.1	Laskun tiedot	33
7.2	Hoitomaksusaatavien perintä ja viivästyskorko, maksusopimus	33
7.3	Ulkokuntalaisten ja terveysasemien vaihtajien laskutus	33
7.4	Muualta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu.....	34
7.5	Laskutus tapaturmavakuutuksen piiriin kuuluvasta hoidosta täysimääräisin kustannuksin (Täky).....	36
7.6	Muutoksenhaku	36
8.	Liitteet.....	37
	Liite 1: Maksukyvyn mukaan määräytyvän maksun tulorajat.....	37
	Liite 2: Maksuprosentit perhekoon mukaan tulorajan yli menevistä bruttotuloista.....	38
	Liite 3: Maksukyvyn mukaan perittävät maksut: huomioon otettavat tulot	39
	Liite 4: Maksukyvyn mukaan perittävät maksut: tulot, joita ei oteta huomioon	40

1. Johdanto

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen määrittelyssä sovelletaan lakia ja asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) (912/1992). Lain säännökset ovat ensisijaisia siinä tapauksessa, että laki ja asetus ovat ristiriidassa keskenään.

Pääsääntöisesti maksuja ei peritä alle 18-vuotiailta, mahdolliset poikkeukset mainitaan tässä soveltamisohjeessa (esim. laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977).

Sosiaali- ja terveyspalvelujen maksut ovat joko tasasuuruisia tai tulosidonnaisia. Tasasuuruiset asiakasmaksut ovat kaikille samat (esim. käynti terveydenhuollon vastaanotolla), eivätkä määräydy asiakkaan tulojen mukaan. Tulosidonnaiset maksut määräytyvät sen sijaan asiakkaan maksukyvyyn mukaan (esim. säännöllisen kotihoidon maksu). Asiakkaalle on annettava päätös maksukyvyyn mukaan määräytyvästä maksusta.

Palveluista perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaan määräytyvien maksujen enimmäismäärät ja tuloajat tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin ja työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti.

2. Yleiset ohjeet

2.1 Henkilötietojen ja kotikunnan tarkistus

Asiakkaan perustiedot on tarkistettava joka kerta, ja asiakkaan perustiedoista tulee löytyä vähintään seuraavat tiedot:

- Henkilötunnus (Suomen henkilötunnus tai väliaikainen henkilötunnus)
- Sukunimi
- Etunimi
- Lähiosoite (asuin- tai oleskeluosoite Suomessa)
- Puhelinnumero
- Kotikunta
- Alaikäiselle asiakkaalle tulee kirjata läheismaksaja

Kotikunta määräytyy kotikuntalain (201/1994) perusteella. Mikäli tiedon paikkansapitävyyttä ei epäillä, pidetään kotikuntana väestötietorekisteriin merkittyä paikkakuntaa.

2.2 Valinnanvapaus

2.2.1 Oikeus valita terveysasema

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 47 §:n mukaan, henkilöllä on oikeus valita terveysasema tai -keskus kiireettömän perusterveydenhuollon palveluihin, riippumatta siitä, minkä hyvinvointialueen alueella terveyskeskus tai -asema sijaitsee. Terveyskeskuksen tai -aseman vaihtamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus sekä sille terveyskeskukselle tai -asemalle, jota henkilö käyttää, että sille, jonka hän valitsee. Valinta voi kohdistua samanaikaisesti vain yhteen terveyskeskukseen tai -asemaan. Valinnanvapauteen liittyvät poikkeukset löytyvät terveydenhuoltolain 47 §:stä.

Terveydenhuoltolain 48 § säätelee tilanteista ja mahdollisuudesta saada hoitoa muulta hyvinvointialueelta kuin missä hänen kotikuntansa sijaitsee. Mikäli henkilö asuu tai oleskelee säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti työn, opiskelun, vapaa-ajan vieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi sellaisella hyvinvointialueella, jonka alueella hänen kotikuntansa ei sijaitse, hän voi käyttää hoitosuunnitelmansa mukaisen hoidon toteuttamiseen myös muun hyvinvointialueen kuin oman hyvinvointialueensa perusterveydenhuollon palveluja hoidosta vastaavan terveyskeskuksen tai -aseman muuttumatta. Henkilö voi myös edellä tarkoitettussa tilanteessa käyttää hoitosuunnitelmansa mukaisen erikoissairaanhoidon toteuttamiseen muun hyvinvointialueen kuin oman hyvinvointialueensa erikoissairaanhoidon toimintayksikön palveluja hoitovastuun siirtymättä. Ahvenanmaalaiset ovat valinnanvapauden ulkopuolella ja tarvitsevat maksusitoumuksen. Valinnasta on aina tehtävä kirjallinen ilmoitus (Ilmoitus terveysaseman vaihtamisesta lomake)

nykyiselle ja uudelle hyvinvointialueelle. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ilmoitus toimitetaan kirjaamoon (Mannerheiminkatu 20 K, 06100 Porvoo), ja valinnasta merkitään potilastietoihin ohjeiden mukaisesti.

2.2.2 Valinnan voimaantulo ja sitovuus

Valinta astuu voimaan kolmen viikon kuluttua ilmoituksen jättämisestä. Jokaisesta perheenjäsenestä on tehtävä oma ilmoitus. Valinta koskee vain yhtä terveysasemaa kerrallaan ja on voimassa vuoden ajan, minkä jälkeen uuden valinnan voi tehdä. Hoitovastuu säilyy valitulla asemalla, kunnes henkilö ilmoittaa muutoksesta.

Huomioithan, että aiemmat vastaanottoajat eivät siirry automaattisesti uudelle terveysasemalle. Asiakkaan tulee itse perua tai varata vastaanottoaika uudelleen. Käyttämättömistä ja peruuttamattomista ajoista veloitetaan voimassa olevan asiakasmaksuhinnaston mukainen maksu.

Jos henkilö valitsee toisen hyvinvointialueen terveyskeskuksen, valinta koskee **kaikkia** kiireettömiä perusterveydenhuollon palveluja, kuten avosairaanhoidoa, suun terveydenhuoltoa, neuvolapalveluja ja mielenterveyspalveluja. Valintaa ei voi jakaa osiin.

2.2.3 Kiireettömien palveluiden rajaus

Kiireettömiä palveluja **ei** anneta, jos:

- Henkilö ei ole valinnut Itä-Uudenmaan hyvinvointialuetta hoidostaan vastaavaksi hyvinvointialueeksi, tai
- Hyvinvointialueen asukas on valinnut toisen alueen vastaamaan perusterveydenhuollosta.

Valinta tarkistetaan aina ajanvarauksen yhteydessä, ja se ei koske kouluterveydenhuoltoa, opiskelijaterveydenhuoltoa, kotihoitoa, kotisairaalaa tai pitkäaikaista laitoshoidoa. Kotiin annettavia palveluja ei järjestetä oman alueen ulkopuolelle ilman maksusitoumusta.

2.2.4 Tilapäinen hoidon tarve toisella alueella

Jos henkilö oleskelee tilapäisesti toisella alueella esimerkiksi työn tai perhesyiden vuoksi, hän voi käyttää hoitosuunnitelman mukaisia palveluja myös toisessa terveyskeskuksessa. Ennen ensimmäistä käyntiä on toimitettava:

- Ilmoitus tilapäisestä kiireettömän hoidon tarpeesta kakkospaikkakunnalla
- Hoitosuunnitelma hoidosta vastaavasta terveyskeskuksesta

2.2.5 Pitkäaikainen hoito kotikunnan ulkopuolella

Kotikuntalain 3 a § mukaan yli vuoden kestäneessä, tai arvioilta yli vuoden kestävässä, hoitosuhteessa olevalla henkilöllä (kotikuntansa ulkopuolella asuva), voi valita kotikunnakseen oleskelukuntansa, jolloin palvelun järjestämisvastuu siirtyy uuden kotikunnan hyvinvointialueelle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) 55 §:n mukaan, henkilö, joka haluaa muuttaa toisen hyvinvointialueen alueelle, mutta ei kykene ikänsä tai muun syyn vuoksi asumaan siellä itsenäisesti, voi hakea tarvitsemiaan palveluja siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella tämä kyseinen kunta sijaitsee samoin perustein kuin jos hän olisi kyseisen kunnan asukas.

Sen hyvinvointialueen jolle hakemus on saapunut, tulee käsitellä hakemus ja arvioida hakijan palveluntarve yhteistyössä järjestämisvastuussa olevan hyvinvointialueen kanssa, ja tehdä asiassa päätös. Henkilöllä voi olla ainoastaan yksi hakemus vireillä, joten jos hakija on tehnyt hakemuksen jollekin toiselle hyvinvointialueelle ja sen käsittely on vielä kesken, ei toista vireille pantua hakemusta käsitellä.

Jos hyvinvointialue on päättänyt myöntää haetun palvelun, hakijan on ilmoitettava kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta, ottaako hän palvelun vastaan. Hakijan tulee lisäksi muuttaa päätöksen mukaiseen hoitopaikkaan tai asumispalveluun kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Jos hakija laiminlyö edellä säädettyjen määräaikojen noudattamisen, hänen oikeutensa päätöksen mukaisiin palveluihin raukeaa.

2.3 Etäpalvelut

Sosiaali- ja terveystalvueluita voidaan tarjota joko käyntiasiointina tai etäpalveluna, joka toteutetaan tietoliikenneyhteyden kautta esimerkiksi tietokoneella, älypuhelimella tai tabletilla.

Etäpalvelu on maksullinen, jos se korvaa perinteisen fyysisen käynnin ja vastaa sisällöltään henkilökohtaista hoito- tai palvelukäyntiä. Jos etäpalvelulle ei ole määritelty omaa maksua hinnastossa, veloitetaan siitä fyysisen käynnin hinnaston mukainen maksu. Terveystalvueluon etäpalvelut kerryttävät maksukattoa samalla tavoin kuin perinteiset käyntiin perustuvat palvelut.

Jos palvelu on hinnaston mukaan maksuton, se on maksuton myös etäpalveluna.

2.4 Ostopalvelu ja palveluseteli

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 12 § ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä)

2.4.1 Ostopalvelu

Ostopalveluna järjestetyistä palveluista peritään käyttäjältä samat maksut kuin hyvinvointialueen itse järjestämistä vastaavista palveluista.

2.4.2 Palveluseteli

Palvelusetelin käyttöön liittyvää sääntelyä löytyy laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetusta laista (569/2009). Palveluseteli on yksi tapa järjestää lakisääteisiä sosiaali- ja terveyspalveluja, ja sen palvelusetelin arvo määräytyy hyvinvointialueen ennakkoon asettamien kustannusten mukaan. Palveluseteli on harkinnanvarainen ja määrärahasidonnainen, ja asiakas voi palveluseteliä käyttäessään valita palveluntuottajan hyvinvointialueen vaihtoehdoista. Asiakkaalle tarjotaan neuvontaa ja ohjausta palvelusetelin käytöstä.

Palveluseteli ei sovellu kiireelliseen eikä tahdosta riippumattomaan hoitoon. Asiakas voi kieltäytyä palvelusetelistä, jolloin hyvinvointialue järjestää palvelut muulla tavalla.

Palvelusetelin arvon tulee olla asiakkaan kannalta kohtuullinen. Hyvinvointialue ei saa periä palvelusetelillä hankituista palveluista asiakasmaksua; asiakkaalle jää kuitenkin maksettavaksi omavastuuosuus, joka määräytyy asiakkaan tulojen mukaan.

Asiakas voi hankkia palvelusetelin arvoa kalliimman apuvälineen, tällöin asiakas maksaa itse hinnan ja palveluseteliarvon erotuksen.

2.5 Sarjahoito

Sarjahoito tarkoittaa suunnitelmallista terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa säännöllistä ja toistuvaa hoitoa. Sarjahoitona voidaan pitää hoitoa, joka

- toteutetaan lähes samanlaisena vähintään kolme kertaa
- hoitojen väliin jäävä aika ei ylitä kahta viikkoa
- hoidollisista syistä hoito voidaan toteuttaa harvemmin

Sarjahoidon maksu saadaan periä enintään 45 kertaa kalenterivuodessa.

Hoitokertamäärä lasketaan yhteen eri hoitokerroista ja erilaisista sarjahoitona toteutettavista hoidoista.

Perusterveydenhuollossa sarjahoito on sarjassa annettavaa fysioterapiaa, puheterapiaa, jalkaterapiaa, ravitsemusterapiaa tai toimintaterapiaa, ja kertymään lasketaan mukaan myös ostopalvelut. Sarjahoito kerryttää maksukatkoa.

2.6 Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu

Asiakkaalta voidaan periä maksu käyttämättömästä palvelusta, jos hän tai hänen edustajansa on varannut ajan terveydenhuollon vastaanotolle tai sosiaali- ja terveydenhuollon lyhytaikaiseen hoito- tai asumispalveluun, mutta ei ole saapunut paikalle ilman hyväksyttävää syytä, eikä ole perunut varausta etukäteen.

Maksu peritään kuitenkin vain, jos:

1. Maksun periminen ei ole kohtuutonta,
2. Asiakkaalle on ajanvarauksen yhteydessä kerrottu mahdollisuudesta periä maksu, ja
3. Asiakkaalle on annettu selkeät ohjeet ajan peruuttamiseksi.

Lisäksi on varmistettava, että tiedot maksun mahdollisuudesta ja peruutusohjeista on annettu asiakkaalle ymmärrettävässä muodossa.

Maksu voidaan periä myös silloin, kun hyvinvointialue on asiakkaan tai tämän edustajan aloitteesta varannut ajan vastaanotolle tai paikan lyhytaikaiseen hoito- tai asumispalveluun. Tässäkin tapauksessa asiakkaalle on ilmoitettava varauksesta, maksun mahdollisuudesta ja peruutusohjeista.

Maksua ei peritä alle 18-vuotiailta, eikä mielenterveyspalveluissa erikoistuneissa yksiköissä tai päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnatuissa palveluissa.

2.7 Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 10 k §)

Hyvinvointialue voi periä pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksun sekä jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun, vaikka palvelu keskeytyisi tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä. Jos palvelu kuitenkin keskeytyy yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Jos palvelu keskeytyy hyvinvointialueesta johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on laitoshoidossa, maksua ei peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelun keskeytys jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan.

Keskeytyksen syistä riippuen maksukäytäntö on seuraava:

1. **Asiakkaasta johtuva keskeytys:** Maksua peritään viiteen päivään asti, mutta ei sen jälkeiseltä ajalta.
2. **Hyvinvointialueesta johtuva keskeytys tai asiakkaan laitoshoido:** Maksua ei peritä lainkaan viiden ensimmäisen päivän aikana.

3. **Koko kuukauden keskeytys:** Jos palvelu on keskeytetty asiakkaasta riippumattomista syistä koko kuukauden, maksua ei peritä kyseiseltä kuukaudesta.

2.8 Maksuttomat palvelut

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 4 § ja 5 §)

2.8.1 Maksuttomat sosiaalipalvelut

- Sosiaalityö, sosiaaliohjaus, sosiaalinen kuntoutus
- Henkilölle hänen sosiaalihuoltoaan koskevista asioista annetut asiakirjat
- Perhetyö, kasvatus- ja perheneuvonta
- Lastensuojelun palvelut
- Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta
- Avioliittolaissa, vanhemmuuslaissa, adoptiolaisissa, lapsen elatuksesta annetussa laissa, lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa, elatustukilaissa ja eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa hyvinvointialueen tehtäväksi säädetyt palvelut
- Polikliininen päihdehuolto
- Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain §6 tarkoitetut palvelut ja §27 kehitysvammaisten työtoiminta sekä §25 tarkoitettu päivätoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta. Asumisen tuen erityiskustannuksista sekä henkilökohtaisesta avusta voidaan kuitenkin periä maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla
- Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta
- Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettu erityishuolto ja lain 39 §ä tarkoitettu kuljetus; kehitysvammaisen ylläpidosta voidaan kuitenkin periä maksu lukuun ottamatta alle 16-vuotiaalle annettavaa osittaista ylläpitoa ja lain 28 §ä tarkoitettua opetusta saavan lapsen osittaista ylläpitoa sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta

2.8.2 Maksuttomat terveyspalvelut

Terveydenhuoltolain 13–17 §:n, 19 §:n 1 kohdan sekä 24, 27 ja 29 §:n perusteella järjestetyt palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet eli

- Äitiys- ja lastenneuvolakäynnit.
- Päihkeitä käyttäville raskaana oleville suunnattujen äitiyspoliklinikoiden antama tutkimus, hoito ja seuranta.
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärikäynnit ja tutkimukset.

- Seulonnat sekä terveystarkastukset ja –neuvonta.
- Työttömän terveystarkastus.
- Tartuntatautilain mukainen hoito sekä yleisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset.
- HIV-infektion, sankkerin, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan klamydiainfektion tutkimus, hoito sekä hoitoon ja ehkäisyyn määrätyt lääkkeet.
- Mielenterveystyöhön liittyvä avosairaanhoidon palvelu.
- Psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annettu hoito lukuun ottamatta ylläpitomaksua.
- Seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustettujen tukikeskusten tarjoamat palvelut.
- Ihmisen elimen, kudoksien tai solujen elävän luovuttajan tutkimus ja hoito.
- Perusterveydenhuollon hoitajakäynnit.
- Avohoitona annettu opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoito opioidilääkkeillä.
- Terveystarkastuslain 29 §:ssä tarkoitettuun lääkinälliseen kuntoutukseen kuuluva neuvonta, kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävä tutkimus sekä sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus.
- Terveystarkastuslain 29 §ä tarkoitetun lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineet sekä niiden sovitus ja huolto paitsi silloin, kun apuvälineen tarve aiheutuu työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981), sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista; sekä (24.4.2015/468).
- Alle 18-vuotiaalle henkilölle annettava hoito ja ylläpito siltä osin kuin hoitopäiviä kalenterivuodessa on kertynyt yli seitsemän sekä sarjassa annettava lääkinällinen kuntoutus ja hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoito sekä muu vastaava hoito samoin kuin jatkuva dialyysihoito.
- Isyystutkimukseen liittyvät käynnit.
- Lääkärin määräämä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuva sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon.
- Terveystarkastuslain 39 ja 40 § perusteella järjestetty ensihoito, lukuun ottamatta ensihoitoon liittyvää sairaankuljetusta

Maksuttomuus koskee myös Suomen sodissa palvelleita veteraaneja, sotainvalideja, lottia, pikkulottia ja sotilaspoikia, hengityshalvauspotilaita sekä palveluita, joiden osalta lasku lähetetään lakisääteisesti tai sopimusperusteisesti maksajataholle, joka on velvollinen maksamaan laskun asiakkaan puolesta, esimerkiksi rikosseuraamuslaitos tai varuskunta.

2.8.3 Hyvinvointialueen lisäykset

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella maksuttomia ovat lisäksi:

- Ehkäisy alle 20-vuotiaille
- Lääkärikäynnit kehitysvammaisille erityishuollossa
- Lääkärin kotikäynnit säännöllisen kotihoidon asiakkaille

3. Asiakasmaksut palveluittain

3.1 Terveysasemat ja terveydenhuoltopalvelut

Käyttämättä ja ilman hyväksyttävää syytä peruuttamatta jätetystä asiakkaan varaamasta hoitajan tai lääkäri vastaanottoajasta peritään maksu. Alle 18-vuotiailta ei peritä maksua.

3.1.1 Lääkärikäynti

Lääkärin vastaanoton asiakasmaksu peritään terveyskeskuksessa kolme kertaa kalenterivuodessa. Sen jälkeen käynnit ovat maksuttomia kyseisessä terveyskeskuksessa.

3.1.2 Hoitajakäynti

Käynti terveyskeskuksen sairaanhoitajalla on maksutonta. Peruuttamattomasta ajasta laskutetaan asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

3.1.3 Haavahoito

Käynti terveyskeskuksen sairaanhoitajan toteuttamassa haavanhoidossa on maksutonta. Myös sarjahoitona annettu haavanhoito on maksutonta.

3.1.4 Tartuntataudit

Tartuntatautilain (1227/2016) nojalla yleisvaarallisten tartuntatautien tutkimus, hoito ja lääkitys ovat potilaalle maksuttomia. Lisäksi seuraavien valvottavien tartuntatautien tutkimus ja hoito ovat maksuttomat; HIV-infektio, tippuri ja sukupuoliteitse tarttuva klamydiainfektio.

3.1.5 Käyntimaksu vuodeosastolle siirtyessä

Jos asiakas siirretään maksulliselta lääkärin tai sairaanhoitajan vastaanotolta suoraan terveyskeskuksen vuodeosastolle, peritään maksu vain vuodeosaston hoitopäivän osalta.

3.1.6 Muistipoliklinikka

Muistipoliklinikka on tarkoitettu yli 65-vuotiaiden muistihäiriöiden tutkimiseen, ohjaukseen ja hoitoon. Hoitajan vastaanotto on maksuton, mutta lääkärikäynnistä peritään asiakasmaksu.

Lääkärikäynti kerryttää vuosittaista maksukattoa ja sisältyy kolmen maksullisen lääkärikäynnin enimmäismäärään.

3.1.7 Lääkärintodistukset ja lausunnot

(Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 23 §)

Maksua ei saa periä sellaisesta lääkärintodistuksesta tai -lausunnosta, joka tarvitaan asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi, sairausvakuutuslain (1224/2004) 5 luvun nojalla lääkekorvauksen saamiseksi tai sellaisen lyhytaikaisen sairausloman tarpeen osoittamiseksi, jonka kesto on enintään sairausvakuutuslain 8 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettun omavastuuajan pituinen. Toisen viranomaisen pyytämä lausunto on myös maksuton (esim. holhous- tai lastensuojeluasiat). Muilta osin terveydenhuollon ammattihenkilön antamista todistuksista ja lausunnoista voidaan periä asiakasmaksu.

Maksulliset lausunnot:

- Lääkärintodistus ajokyvystä
- Lääkärintodistus vammaisen pysäköintilupaa varten
- Todistus kypärän/turvavyön käytöstä vapauttamiseksi
- B-lausunto verotuksen invalidivähennystä varten tai vapauttamiseksi ajoneuvoverosta
- C-lausunto vammaistuen/hoitotuen/omaishoidon tuen/kuljetuspalvelun hakemista varten
- Lääkärintodistus kuljetuspalveluhakemuksen liitteeksi
- E-lausunto
- T-lausunto
- Todistus matkan peruuttamiseksi sairauden takia
- Oikeuslääketieteelliset lausunnot (laskutetaan poliisia)
- Terapeutin lausunto kuljetustukipalvelua varten

Maksuttomat lausunnot:

- Käyntitodistus
- A-todistus
- Hoitajan kirjoittama sairauslomatodistus
- Todistus lapsen sairaudesta
- Salmonellatodistus
- Todistus matkakorvausta varten (SV 67)
- Todistus erityisruokavaliota tms. varten.
- Todistus lääkkeiden kuljettamista varten tai todistus metallisista kehon vierasesineistä
- Ilmoitus terveydentilan muutoksesta poliisille
- B-todistus erityiskorvattavia lääkkeitä, kuntoutusta, sairauslomaa ja työkyvyttömyyseläkettä/kuntoutustukea varten
- Työvoimatoimiston pyytämä selvitys potilaan terveydentilasta
- Kuntoutussuunnitelma tai lähete/maksusitoumus kuntoutusta/sopeutumisvalmennusta varten

- Tutkimus- ja hoitomääräys fysioterapiaan (SV3FM)
- Yhteenveto 8. luokan tarkastuksesta oppilaalle (tehdään koulu/opiskeluterveydenhuollossa)
- Lääkärinlausunto terveydentilasta Puolustusvoimia varten (myös kun kyseessä on vapaaehtoinen palvelu)
- Lausunto raskauden keskeytystä varten
- Lausunto steriloimista varten
- Lääkärintodistus edunvalvonta-asiassa
- Rokotustodistus
- Kuolintodistus

Rintamaveteraaneilta ei peritä maksua todistuksesta silloin, kun kyseessä on lakisääteisestä kuntoutukseen hakeutumisesta.

Terveyskeskuksessa ei tehdä harrastuksiin tarvittavia todistuksia.

Terveyskeskuksessa ei tehdä vaihto-oppilastodistuksia paitsi, jos vaihto on pakollinen osa opiskelua.

Meripalvelutodistuksia ei tehdä, mutta todistukseen tarvittava keuhkoröntgenkuva voidaan ottaa.

3.1.8 Humalatilatutkimukset

Terveysasemilla otetaan humalatilaverinäytteitä ja suoritetaan kliinisiä humalatilatutkimuksia. Poliisia laskutetaan asiakkaan humalatilatutkimuksista terveydenhuollon yksiköissä vuosittain määräämänsä korvauksen.

3.2 Lääkinnällinen kuntoutus

Laskutus perustuu käyntimaksuun, ja käynti kerryttää maksukattoa. Käyttämättä, ja ilman hyväksyttävää syytä peruuttamatta jätetystä asiakkaan varaamasta lääkinällisen kuntoutuksen käyntiajasta, peritään asiakasmaksu. Alle 18-vuotiailta ei peritä maksua.

Ikääntyneiden palveluiden kotihoidon ja arviointitiimin, omaishoidon ja asumispalveluiden piirissä olevien asiakkaiden avo- ja kotikuntoutuksena annetut fysio-, toiminta-, puhe-, jalka- ja ravitsemusterapia ovat maksuttomia.

3.2.1 Fysioterapia

Fysioterapia voi olla sarjahoitoa tai yksilökohtaista fysioterapiaa (1–2 kertaa tai mahdollisesti useammin), mutta hoidon sisältö on eri hoitokerroilla erilainen. Potilaan hoitosuunnitelmasta ilmenee, onko hoito lääkinällistä kuntoutusta vai yksilökohtaista fysioterapiaa.

3.2.2 Kotikuntoutus

Kotikuntoutuksella ylläpidetään ja edistetään ikääntyvien arjen toimintakykyä ja tuetaan turvallista kotona asumista silloin, kun kotona pärjääminen ja arjen toiminnoista suoriutuminen on heikentynyt ja toimintakyky laskenut merkittävästi. Kotikuntoutus sisältää yksilöllisen tarpeen mukaan fysio- ja toimintaterapiaa.

Kotikuntoutuksen ensimmäinen arviointikäynti on maksuton. Käynti sisältää apuväline- ja kuntoutusarvioinnin sekä asunnon esteettömyyden kartoituksen.

Kotikuntoutuksesta peritään joko yksittäisen ohjaus- ja neuvontakäynnin maksu tai viikkohinta, silloin kun kuntoutus toteutetaan kahtena tai useampana käyntinä viikossa. Kotikuntoutuksen asiakasmaksut kerryttävät maksukattoa.

Ikääntyneiden palveluiden kotihoidon ja arviointitiimin, omaishoidon ja asumispalveluiden piirissä olevien asiakkaiden kotikuntoutuksena annetut fysio- ja toimintaterapia ovat maksuttomia.

3.3 Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon laskutus perustuu suun terveydenhuollon ammattilaisen suorittamiin toimenpiteisiin ja käyntimaksuun. Suun terveydenhuollon käynti kerryttää maksukattoa. Hammastekniset toimenpiteet liittyen proteeseihin eivät kerrytä maksukattoa, mutta muut tähän liittyvät käynnit ovat maksullisia.

Käyttämättä ja ilman hyväksyttävää syytä peruuttamatta jätetystä asiakkaan varaamasta suun ja hampaiden tutkimuksen ja hoidon vastaanottoajasta peritään asiakasmaksu, paitsi alle 18-vuotiailta.

3.4 Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen käynnit ovat maksuttomia. Laitosvieroituksesta ja -kuntoutuksesta peritään lyhytaikaisen laitoshoidon maksu.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kuntouttavat asumispalvelut ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Ne koostuvat yhteisöllisestä ja ympärivuorokautisesta asumispalvelusta, josta enemmän kohdassa 3.7 Asumispalvelut. Tuettua asumista toteutetaan Porvoossa sijaitsevassa Koivulan asumisyksikössä, sekä ostopalveluna.

3.5 Lasten ja nuorten palvelut

3.5.1 Opiskeluterveydenhuolto

Suomalaiset opiskelijat

Hyvinvointialueen perusterveydenhuollon on järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevien lukioden, ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten sekä korkeakoulujen opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu myös opiskelijan työssäoppimisen ja työharjoittelun aikainen terveydenhuolto.

Opiskeluterveydenhuolto on alle 18-vuotiaille maksutonta. Sen jälkeen maksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaisesti. Ehkäisevät palvelut, kuten terveystarkastukset ovat maksuttomia kaikille opiskelijoille.

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät:

- 1) oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta kolmen vuoden välein;
- 2) opiskelijoiden kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen, johon sisältyvät lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoille kaksi määräaikaista terveystarkastusta ja kaikille opiskelijoille terveystarkastukset yksilöllisen tarpeen mukaisesti;
- 3) oppilaan vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- 4) terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen järjestäminen opiskelijoille, mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto mukaan lukien;
- 5) opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä opiskelijan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon ohjaaminen.

Ulkomaalaiset opiskelijat

Suomeen tuleva opiskelija on opiskelijaterveydenhuollon piirissä.

EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tulevalle on oikeus lääketieteellisesti välttämättömään hoitoon. Hän osoittaa oikeutensa hoitoon ensisijaisesti eurooppalaisella sairaanhoitokortilla.

Kanadan Quebecista tulevalle on oikeus julkisen terveydenhuollon palveluihin, kuten hyvinvointialueella asuvalla.

Jos opiskelijalla on Suomessa kotikunta, hänellä on oikeus kaikkiin julkisen terveydenhuollon palveluihin kotikuntalaisen asiakasmaksulla.

Suomeen kolmannesta valtiosta tulevalle, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, tulee olla vakuutus. Ilman vakuutusta hän on oikeutettu vain kiireelliseen hoitoon julkisessa terveydenhuollossa.

3.5.2 Lapsiperheiden kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelussa alle kolmen kuukauden tilapäisen kotipalvelun maksu määräytyy tuntiperusteisesti asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

Säännöllisellä lapsiperheiden kotipalvelulla tarkoitetaan vähintään kerran viikossa annettua palvelua, jonka arvioidaan kestävän tai se on kestänyt kolme kuukautta. Lapsiperheiden säännöllisen kotipalvelun asiakasmaksun suuruuteen vaikuttavat palvelutuntien määrä, perheen koko ja bruttotulot. Kuukausituloina huomioidaan tulorajan yli menevä bruttotulo. Jos perheen tulot jäävät alle tulorajan, ei kotipalvelusta peritä maksua. Lapsiperheiden säännöllisestä kotipalvelusta ei peritä maksua

- jos palvelu kuuluu lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun tai vammaispalvelun asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin ja/tai palvelusuunnitelman mukaisiin palveluihin
- jos perhe saa toimeentulotukea.

Tulorajat: Liite 1

Tulorajan ylittävältä osalta perittävä maksuprosentti: Liite 2

3.5.3 Lastensuojelun sijaishuolto

Lastensuojelun maksut (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 7 § ja asiakasmaksuasetus 20 §)

Lastensuojelulaissa tarkoitettu lasten ja nuorten huolto on maksutonta lukuun ottamatta lastensuojelulain nojalla avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta tai laitoshuollosta taikka asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan, milloin se on asianomaisten toimeentulon edellytykset ja huollolliset näkökohdat huomioon ottaen perusteltua, periä lapsen vanhemmilta asiakasmaksu, joka saa määrältään olla enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1–3 §: n perusteella määräytyvän elatusavun suuruinen. Lapsen vanhemmilta perittävä maksu jaetaan heidän keskenään maksukyvyyn mukaan.

Hyvinvointialue voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolta lapsi saa tässä pykälässä tarkoitettuja perhehoitoa tai laitoshuoltoa taikka asumispalveluja, sekä käyttää ne perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi.

3.6 Vammaispalvelut

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaan palveluista perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa. Asiakasmaksulain 4 §:n mukaan maksuttomia ovat lähtökohtaisesti seuraavat palvelut: valmennus, henkilökohtainen apu, erityinen osallisuuden tuki, tuettu päätöksenteko, vaativa, moniammatillinen tuki, asumisen tuki, kotona järjestettävä lapsen asumisen tuki, esteettömän asumisen tuki, lyhytaikainen huolenpito, päivätoiminta, kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta, liikkumisen tuki, 34 §:ssä mainitut muut palvelut ja tukitoimet, lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito, päivätoiminnan ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan matkat sekä asumisen tukeen ja kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen sisältyvät palvelut, jotka erillisinä palveluina järjestettyinä saattaisivat olla maksullisia. Palveluasumisen erityiskustannuksista voidaan kuitenkin periä maksu silloin, kun henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla.

Asiakasmaksulain 7 e §:n mukaan hyvinvointialue voi periä asiakkaalta vammaispalvelulain 7 §:ssä tarkoitettuun valmennukseen, 16 §:ssä tarkoitettuun vaativaan moniammatilliseen tukeen, 18 §:ssä tarkoitettuun asumisen tukeen, 24 §:ssä tarkoitettuun lyhytaikaiseen huolenpitoon, 25 §:ssä tarkoitettuun päivätoimintaan ja 34 §:ssä tarkoitettuihin muihin lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittaviin palveluihin liittyvästä ylläpidosta kohtuullisen maksun.

Ylläpidolla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. ateriointiin ja muuhun jokapäiväiseen normaaliin elämiseen liittyviä palveluja ja niistä muodostuvia kustannuksia. Asiakasmaksua ei tällä hetkellä peritä alle 18-vuotiailta.

Ostopalveluista peritään maksut samoin perustein kuin hyvinvointialueen itsensä tuottamista vastaavista palveluista.

Hyvinvointialueet määrittelevät asumismaksut tuottamistaan palveluista. Asiamaksuissa voi olla hyvinvointialuekohtaisia eroja.

3.6.1 Liikkumista tukevat palvelut

Vammaispalvelulain 28 §:ssä tarkoitetuista vaikeavammaisille järjestettävistä kuljetuspalvelusta ja saattajapalvelusta voidaan periä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu silloin, kun palvelu tuotetaan 29 §:n 1 mom. 1-kohdan mukaisena kuljetuspalveluna. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 1201/2020).

Asiakas ei maksa itse omavastuusuutta kuljetusta tarjoavalle taholle vaan hyvinvointialue laskuttaa tämän asiakkaalta jälkikäteen.

3.6.2 Asumisen tuki

Asiakas voi saada asumispalvelua vammaispalvelulain nojalla. Asiakkaalle voidaan järjestää asumisen tukea yksittäiseen asuntoon tai ryhmämuotoiseen asumiseen.

Asumispalvelussa asiakas solmii itse vuokrasopimuksen. Vuokran tulee vastata alueella tavallisesti vastaavista asunnoista maksettavaa vuokratasoa.

3.6.3 Asumisen ylläpidon maksut

Ylläpidon maksu sisältää ateria- ja muun ylläpidon maksuja.

Ylläpidosta voidaan asiakkaalta periä maksu, mikäli asumispalveluyksikössä tehdään asiakkaille keskitettyjä hankintoja normaaliin elämiseen liittyvistä asioista, kuten esimerkiksi hygieniatarvikkeista ja saunamaksusta. Ylläpitomaksun tulee perustua todellisiin ja toteutuneisiin kustannuksiin.

Palveluasumisessa, joka toteutetaan vammaispalvelulain mukaisen asumisen tukena, olevalta henkilöltä voidaan periä muun ylläpidon enimmäismaksua, mikäli siitä on hänen kanssaan sovittu ja mikäli asumispalveluyksikössä tehdään keskitettyjä hankintoja.

Kaikkien vammaispalvelulain ja kehitysvammahuoltolain mukaisten palvelujen asiakasmaksujen osalta on huomioitava, että siltä osin, kuin niistä ei ole laissa erikseen säädetty, on kyseessä asiakkaalta perittävä enimmäismäärä, jonka hyvinvointialue perii, kun asiakas on hyvinvointialueen oman palvelutuotannon piirissä tai hänelle on ostettu vastaava palvelu yksityiseltä palveluntuottajalta. Yksityinen palveluntuottaja voi määrittellä asiakasmaksunsa hyvinvointialueen esittämää enimmäismaksua pienemmäksi, jolloin peritään palveluntuottajan mukainen asiakasmaksu. Siltä osin, kuin asiakasmaksuista ei ole laissa

erikseen säädetty tai määritelty, ne esitetään tarkistettaviksi vuosittain kohtuullisen kustannuskehityksen mukaisesti.

3.6.4 Tilapäinen palvelu: asuminen / sijais- tai tilapäishoito / asumiskokeilu tai -valmennus / tutkimusjakso tukikeskuksessa / perhehoito

Asiakkaan maksettavaksi tulee enimmäiskokonaismaksu, joka sisältää täyshoitoateriamaksun ja muun ylläpitomaksun sekä vuokran osuuden.

3.6.5 Päiväaikainen toiminta

Päiväaikaisen toiminnan aterioista peritään normaali ateriamaksu. Jos asiakas osallistuu päiväaikaiseen toimintaan, jota järjestää sama palveluntuottaja, jonka asumispalvelussa asiakas on ja asiakas käyttää ateriapalvelua, peritään vain yksi yhteinen ateriamaksu. Päiväaikaiseen toimintaan osallistuvan henkilön on ilmoitettava osallistumisen perumisesta viimeistään klo 14 mennessä päivätoimintapäivää edeltävänä päivänä, mikäli osallistuminen estyy muusta kuin äkillisestä terveyteen liittyvästä syystä. Kyseistä ateriamaksua ei peritä, mikäli asiakas ei aterioi päivätoiminnan aikana tai siihen liittyen.

3.6.6 Vammaispalveluiden laitoshoido

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan järjestetystä täydestä ylläpidosta voidaan periä maksu lyhytaikaisessa laitoshoidossa siten kuin laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, ja asiakasmaksuasetuksessa säädetään, pitkäaikaisessa laitoshoidossa siten kuin lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettussa laissa 7 c §:ssä säädetään.

Alle 16-vuotiaalta pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalta peritään korvauksena hoidosta, ylläpidosta tai huollosta lapsilisä ja vammaistukia siltä ajalta, jonka laitoshoido kestää. Lapsilisä peritään kokonaisuudessaan.

3.7 Asumispalvelut

Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalveluiden periaatteet koskevat kaikkia asiakasryhmiä.

3.7.1 Tuettu asuminen

Sosiaalihuoltolaki 21 a §

Tuetussa asumisessa asiakas solmii oman vuokrasopimuksen, joiden kustannuksista hän vastaa itse. Tuettuun asumiseen sisältyvästä sosiaaliohjauksesta ei peritä maksua. Mikäli asiakas käyttää tuetun asumisen lisäksi muita tukipalveluita, esimerkiksi ateriapalvelua, niistä laskutetaan erikseen asiakasmaksutaulukon mukainen asiakasmaksu.

3.7.2 Yhteisöllinen asuminen

Sosiaalihuoltolaki 21 b § ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 10 e – 10 g §

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.

Yhteisöllisestä asumisesta määräytyvä maksu perustuu palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn (bruttotulot) ja perheen koon mukaan. Asiakas tekee palveluntuottajan kanssa huoneenvuokralain mukaisen vuokrasopimuksen ja maksaa vuokran palveluntuottajalle, ja vastaa vuokrasopimuksen mukaisista velvoitteista. Asiakas maksaa erikseen käyttönsä mukaan sosiaalihuoltolain mukaisesta tukipalvelusta (19 §) ja/tai kotihoidosta (19 a §).

Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain, maksua määrättäessä saadaan käyttää maksuprosenttia, joka vastaa palvelutuntien keskimääräistä hintaa. Palvelutunnit huomioidaan kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

Asuminen on tarkoitettu henkilölle, joka ei tarvitse runsasta hoivaa ympärivuorokautisesti, mutta tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa.

Vähintään 10 prosentin sotainvalideille yhteisöllinen asuminen on maksutonta.

Yhteisöllinen asuminen ryhmäkodeissa

Perusmaksu sisältää turvapuhelimen ja tarpeen mukaan arvioidun vaatehuoltopalvelun.

Säännöllistä palvelua ja hoitoa tarvitsevilta asiakkailta peritään hoidon ja palvelun määrän, asiakkaan bruttotulojen, maksukyvyyn sekä perheen koon mukaan määräytyvä kotihoidon kuukausimaksu. Maksu määrätään toistaiseksi.

Ryhmäkotien asukkaat maksavat lisäksi ateriapalvelumaksun.

3.7.3 Ympärivuorokautinen palveluasuminen

Sosiaalihuoltolaki 21 c § ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 10 b – 10 d §

Ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa asumisyksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokaudenajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen tarpeeseensa.

Palvelu toteutetaan joko hyvinvointialueen itsensä tuottamana tai ostopalveluna yksityisiltä palvelun tuottajilta. Ostopalvelut rinnastetaan hyvinvointialueen itse järjestämiin palveluihin ja asiakasmaksut määrätään ja peritään hyvinvointialueen toimesta.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen maksu sisältää

- hoivan ja huolenpidon henkilökunnan ympäri vuorokauden
- turvarannekkeen ja/tai säännölliset kierrot
- vaatteiden pesupalvelun
- liinavaatteet ja niiden pesupalvelun
- asuntojen siivouksen kerran viikossa (hyvinvointialueen omissa yksiköissä)
- asukkaiden WC-paperit, roskapussit ja perussaippuan
- yleisten tilojen siivouksen kerran viikossa (hyvinvointialueen omissa yksiköissä)
- sairaalainfektiosiiivouksen tarvittaessa
- koneellisen lääkkeenjaon
- vaipat, ruokalaput, pesulaput ym.
- ateriapaketin, joka sisältää aamupalan, lounaan, päiväkahvin, päivällisen, iltapalan ja tarvittavat välipalat

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetyt vähennykset. Asiakas maksaa erikseen vuokran ja tekee palveluntuottajan kanssa vuokrasopimuksen. Jos asiakkaan avio- tai avopuoliso jää kotiin asumaan ja ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen siirtyvän henkilön tulot ovat suuremmat, palvelumaksu saa vähennysten jälkeen olla enintään 42,5 % puolisoitten yhteenlasketuista kuukausituloista. Tällöinkin nettotuloista on ensin tehtävä laissa säädetyt vähennykset.

Jos kotona asuvan puolison tulot jäävät alle toimeentulotuen minimirajan, tehdään anomus asiakkaan asiakasmaksujen alentamisesta.

Pariskunnat ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa

Mikäli pariskunta asuu ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa ja toisella puolisoilla ei ole palvelun tarvetta ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa

- Puoliso, joka ei ole palvelun piirissä maksaa puolet vuokrasta ja ateriapaketin hinnan.
- Puolison, joka ei täytä ympäri vuorokautisen palveluasumisen kriteerejä, mutta jolla on vähäinen palvelutarve, maksu määräytyy kotihoidon maksujen mukaisesti.

Pariskunta, joka asuu ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa ja molemmat ovat palvelun piirissä, asumis- ja palvelumaksu käsitellään samalla tavalla kuin palvelun tarpeessa olevan yksittäisen henkilön.

Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä:

- ikääntyneiden pitkäaikaisessa ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa vähintään 182 euroa/kk

- mielenterveys- ja päihdekuntoutujien pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa vähintään 182 euroa/kk
- pitkäaikainen perhehoito 182 euroa/kk
- pitkäaikainen laitoshoido vähintään 122 euroa/kk

Asiakasmaksulain 10 b § määrittelee, mitkä asiakkaan tulot vaikuttavat asiakasmaksuun. Jos tulot vaihtelevat, asiakasmaksun määräytymisessä otetaan huomioon viimeisen 12 kuukauden keskimääräiset tulot.

Mikäli ympärivuorokautisen asumispalvelun asiakkaalla on vuokratuloja, ne huomioidaan tuloina. Vuokratuloista vähennetään vuokranantajalle jäävät pakolliset menot (ei peruskorjausmenoja). Pakollisia menoja ovat

- yhtiövastike
- verot (myös kiinteistövero)
- vuokrasopimuksen mukaan vuokranantajalle jäävät menot
- palovakuutus (ei kotivakuutus)
- kiinteistön vuokranantajan osalta mahdollinen tontin vuokra

3.7.4 Tilapäinen asuminen

Akuutissa asumisen kriisissä oleville asiakkaille tarkoitettu tilapäinen majoitus asumispäivystyksen yksiköissä on maksutonta. Palveluun ei sisälly aterioita.

3.7.5 Laitoshoido

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa

- terveyskeskussairaalaosastolla
- sosiaalihuollon laitoksessa
- kehitysvammaisten erityishuollon laitoksessa
- päihdehuoltolaitoksessa
- muussa vastaavassa toimintayksikössä

Hoitopäiväksi lasketaan yksi kalenteripäivä riippumatta saapumis- tai poistumisajankohdasta. Jos asiakas muuttaa, lähettävä taho ei peri maksua muuttopäivästä.

Lyhytaikainen laitoshoido on tilapäistä, jos se on alle kolme kuukautta kestävä. Lyhytaikaista hoitopäivämaksua peritään kalenterivuodessa maksukaton täyttymiseen asti. Tämän jälkeen hoitomaksu alenee. Maksukatto kertyy kalenterivuositain.

Alle 18-vuotiailta hoitopäivämaksuja voidaan periä terveyskeskuksessa tai sairaalassa taikka sen toimintayksikössä enintään seitsemältä hoitopäivältä kalenterivuodessa.

Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä:

- pitkäaikaisessa laitoshoidossa vähintään 122 euroa/kk

3.7.6 Perhehoito

Perhehoito on kodinomainen tapa järjestää asiakkaan asuminen, kun omassa kodissa asuminen ei ole enää mahdollista tai hänen kannaltaan tarkoituksenmukaista. Perhehoidon tavoite ja toteutustavat on määritelty perhehoitolaissa (263/2015). Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavien kotona kiertävien perhehoitajien toimesta.

3.8 Ikääntyneiden kotona asumista tukevat palvelut

3.8.1 Kotihoito

Tilapäinen kotihoito

Tilapäisellä kotihoidolla tarkoitetaan joko kertaluonteisina käynteinä toteutettavaa kotihoitoa tai määräajaksi suunniteltua kotihoitoa. Kertaluonteisia käyntejä ovat erilaiset sairaanhoidolliset toimenpiteet, esimerkiksi verikokeet, pistokset ja muu lääkehoito ja ompeleiden poisto. Tilapäisestä kotihoidosta peritään käyntimaksu.

Arviointitiimi

Kotihoidon arviointitiimin hoito on tilapäistä, arviointijakso kestää pääsääntöisesti korkeintaan neljä viikkoa. Arviointijakson aikana tavoitteena on selvittää asiakkaan kotihoidon- ja muun palvelun tarve. Asiakkaiden hoidontarve vaihtelee arviointijakson aikana, ollen usein alussa suurempi ja vähäisempi lopussa. Arviointitiimin toiminnasta peritään vuorokausimaksu.

Säännöllinen kotihoito

Säännöllistä palvelua ja hoitoa tarvitsevilta asiakkailta peritään hoidon ja palvelun määrän, asiakkaan bruttotulojen, maksukyvyyn sekä perheen koon mukaan määräytyvä kotihoidon kuukausimaksu. Maksu määrätään toistaiseksi ja tarkistetaan tarpeen mukaan. Maksukyvyyn mukaan määräytyvän asiakasmaksun tulorajat ja maksuprosentit löytyvät liitteinä, liite 1: Maksukyvyyn mukaan määräytyvän maksun tuloraja sekä liite 2: Maksukyvyyn mukaan maksuprosentti perheen koon mukaan.

Kotihoidon palvelutarpeen arviointikäynti asiakkaan kotiin on maksuton. Säännölliseen kotihoitoon sisältyvät lääkärin kotikäynnit ovat asiakkaalle maksuttomia. Maksua ei peritä, mikäli kotihoidon palvelujen kuukausimaksu jää alle 6,00 euroa.

Pariskunnat kotihoidossa

Puolisoiden asuessa samassa taloudessa ja molemmat saavat kotihoitoa, kummallekin tehdään erikseen päätös palvelusta sekä hoito ja palvelusuunnitelma palvelutarpeen perusteella. Tällöin maksua määrättäessä henkilöluku on kaksi. Maksukyvyyn mukaan

määräytyvän asiakasmaksun tulorajat ja maksuprosentit löytyvät liitteinä, liite 1: Maksukyvyyn mukaan määräytyvän maksun tuloaja sekä liite 2: Maksukyvyyn mukaan maksuprosentti perheen koon mukaan.

Maksu määräytyy perheen yhteisten bruttotulojen mukaan. Perheellä tarkoitetaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä sekä molempien samassa taloudessa eläviä alaikäisiä lapsia. Samassa taloudessa elävät sisarukset tai vanhempansa kanssa elävät aikuiset lapset eivät siten ole tässä tarkoitettulla tavalla perhettä. Heille maksu määritellään kullekin erikseen jokaisen omien tulojen perusteella.

Maksukykyä arvioitaessa otetaan huomioon palvelun käyttäjän sekä hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa asuvan henkilön veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot asiakasmaksulain 10 f §:n mukaisesti. Jos tulot vaihtelevat, otetaan huomioon viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana keskimääräinen kuukausitulo. Tuloina voidaan ottaa huomioon myös viimeksi toimitetun verotuksen veronalaiset tulot korotettuna verohallituksen ilmoittamalla prosentilla.

3.8.2 Lyhytaikaishoito

Lyhytaikaishoito on kotona asuville ikäihmisille ja vammaisille kohdennettua intervalli- ja tilapäistä lyhytaikaishoitoa, päivätoimintaa ja kotiin annettavaa tuntilimitusta. Maksu määräytyy asiakasmaksutaulukon mukaan.

3.8.4 Omaishoito

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiooloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuen myöntämisessä ja hoitopalkkion määräytymisessä tärkein peruste on hoidon sitovuus.

Omaishoidon tuen lakisääteinen vapaa

Kaikilla omaishoitajilla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Mikäli omaishoitaja on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin, hänellä on oikeus pitää vapaata kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti.

Omaishoitajan lakisääteisestä vapaasta on sovittu omaishoidontuen sopimuksessa ja se on kirjattu hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Omaishoidontuen sopimus, joka solmitaan hyvinvointialueen ja omaishoitajan välillä, toimii perustana vapaiden pitämiseksi. Mikäli osapuolet haluavat muutoksia sovittuihin käytäntöihin vapaiden pitämisen osalta, tulee osapuolten päivittää omaishoidontuen sopimusta yhteisymmärryksessä tältä osin.

Lakisääteinen vapaavuorokausi voidaan jakaa kolmeen enintään kahdeksan tunnin mittaiseen jaksoon.

3.8.5 Peseytymispalvelu

Kodin ulkopuolinen peseytymispalvelu on tarkoitettu niille kotihoidon asiakkaille, joilla ei ole suihku- tai peseytymismahdollisuutta kotona. Palvelusta peritään erillinen asiakasmaksu asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

3.8.6 Ateriapalvelu

Ateriapalvelu on tarkoitettu henkilöille, joilla on alentunut liikuntakyky tai/ja jotka eivät kykene käymään kodin ulkopuolella esim. palvelukeskuksissa ruokailemassa tai eivät pysty huolehtimaan päivittäisen ruuan valmistamisesta/lämmittämisestä. Ateriasta peritään asiakasmaksutaulukon mukainen annos- tai paketti hinta.

3.8.7 Vaatehuoltopalvelu

Asiakkaan pyykit pestään omassa tai taloyhtiön pesukoneessa. Tarvittaessa käytetään pesula-/pyykkipalveluita, joista peritään erillinen maksu.

3.8.8 Liikkumista tukevat palvelut

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluita myönnetään asiakkaalle, jotka eivät selviydy normaalin julkisen liikenteen tai Palvelulinjan (muun kutsu- ja palveluliikenteen) avulla. Liikkumista tukevat palvelut kohdennetaan ensisijaisesti kotona asuville tukemaan itsenäistä selviytymistä asioinneissa.

Liikkumista tukevia palveluita myönnetään korkeintaan kahdeksan yhdensuuntaista matkaa kalenterikuukaudessa. Yhdensuuntaisesta matkasta peritään alueella voimassa olevan julkisen liikenteen mukainen omavastuuosuus. Hyvinvointialue perii omavastuuosuuden asiakkaalta.

3.8.9 Turvapalvelut

Turvapalvelun tavoitteena on tukea ja edistää henkilön itsenäistä suoriutumista sekä asumista omassa kodissa. Palvelu mahdollistaa avun järjestämisen/saamisen tilanteissa, joissa henkilön hyvinvointi on ennalta arvaamattomasti vaarantunut ja joista hän on itse kykenemätön muulla tavoin selviytymään. Palvelu voi sisältää turvpuhelimen, turva-auttajapalvelun sekä muita turvalaitteita. Palvelusta peritään kuukausittainen laitemaksu, ja auttajäkynneistä peritään erillinen käyntimaksu.

3.8.10 Kauppapalvelu

Kauppapalvelu kohdennetaan henkilöille, joilla itsenäinen kotona asuminen vaarantuu päivittäistavaroiden puutteen vuoksi ja henkilö ei kykene itse tai toisen henkilön avustuksella

asioimaan säännöllisesti päivittäistavarakaupassa tai tilaamaan päivittäistavaroita kotiinsa muulla tavoin. Palvelusta peritään erillinen toimitusmaksu.

3.8.11 Päivätoiminta

Kuntouttavan päivätoiminnan tarkoitus on tukea ikäihmisten kotona asumista mahdollisimman pitkään vähäisin avun turvin. Kuntouttavan päivätoiminnan tavoite on vahvistaa ja ylläpitää ikäihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Palvelusta peritään erillinen maksu.

3.8.12 Saattajapalvelu

Saattajapalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka eivät heikentyneen toimintakykynsä vuoksi selviydy itsenäisesti välttämättömän asioinnin hoitamisesta ja asioinnin hoitamatta jättäminen saattaisi lisätä henkilön palvelutarvetta.

3.8.13 Siivouspalvelu

Siivouspalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka heikentyneen toimintakykynsä vuoksi eivät selviydy kodin perussiisteydestä huolehtimisesta eikä henkilön lähipiiri kykene avustamaan tai järjestämään siivouspalvelua.

4. Erityisryhmien maksut

4.1 Rintamaveteraanit, -lotat ja sotainvalidit

(Valtiokonttorin ohje 14.12.2021 VK/113428/08.01.02/2021 ja asiakasmaksuasetus 9 §)

Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut perustuvat lakiin ja asetukseen rintamaveteraanien kuntoutuksesta ja sen muuttamisesta (1184/1988, 605/2022 ja 1348/1988, 1041/1997).

Rintamaveteraanien ja sotainvalidien kotona asumista tukevat palvelut ovat samalla tasolla, mutta perustuvat eri lakeihin. Kotona asumista tukeviin palveluihin oikeutetun rintamaveteraanin tulee olla Suomessa asuva vuosien 1939–1945 sotiin osallistunut rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen omaava rintamaveteraani.

Rintamaveteraaneilta ei peritä asiakasmaksua seuraavista palveluista:

- kotipalvelusta, kotisairaanhoidosta ja kotisairaalahoidosta

- kotiin annettavista ateriapalveluista ja tukipalveluista (tukipalveluja esim. turvapuhelin-, asiointi-, kauppa-, saattaja-, kylvetys-, siivous- ja pyykki-vaatehuoltopalvelu sekä apteekin annosjakelupalvelu)
- sosiaalihuoltolain mukaisesta liikkumista tukevasta palvelusta
- päiväkeskustoiminnasta
- omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisesta hoidosta
- asumispalvelusta ja sen ateroista
- perhehoitolain mukaisesta pitkäaikaisesta perhehoidosta
- terveydenhuoltolain 24 §:n mukaisesta lääkinnällisestä kuntoutuksesta
- hampaiden tarkastus, ehkäisevä hoito, proteettiset toimenpiteet

Sotainvalidit

(Valtiokonttorin ohje kunnille 14.12.2021 VK/113425/08.01.02/2021).

Valtion korvaamiin avopalveluihin oikeutettuja ovat vähintään 10 prosentin sotainvalidit. Sotilasvammalain (404/1948) mukaan kunnalliset avopalvelut voidaan korvata myös asevelvollisena tai rauhanturvaajana ennen vuotta 1991 vahingoittuneelle tai sairastuneelle. Heidän osaltaan raja on 20 %.

Sotilasvammalain nojalla järjestettävät palvelut eivät ole riippuvaisia edunsaajan tuloista, eivätkä täten edellytä tulojen selvittämistä. Palvelujen antamisessa on kuitenkin noudatettava sosiaalihuoltolain mukaista tarveharkintaa. Sillä ei ole merkitystä, järjestääkö hyvinvointialue vastaavia palveluja muille kuntalaisille. Kyseessä on erityisryhmä, jonka palveluihin hyvinvointialue saa Valtiokonttorin myöntämää määrärahaa. Sotilasvammalain 6 §:n mukaisesti korvataan kustannukset seuraavista avopalveluista:

- kotipalveluista,
- asumispalveluista
- sosiaalihuoltolain mukaisesta liikkumista tukevista palveluista
- omaishoidon tuesta
- sairaanhoitopalveluista aiheutuneet kustannukset (siltä osin kuin kysymyksessä on koti-, päivä- tai yösairahoito taikka lääkinnällinen kuntoutus).

4.2 Turvapaikanhakijat

Turvapaikanhakijoiden käynnit laskutetaan vastaanottokeskuksilta palvelun tuottamisen todellisilla kustannuksilla. Kopio asiakkaan henkilökortista tai vastaanottokeskuksen maksusitoumus toimitetaan hyvinvointialueen kirjaamoon.

4.3 Asevelvolliset ja kutsunnat

Asevelvollisten terveyden- ja sairaanhoito on maksutonta. Asiakkaan sekä hoidon tuottamisen osuudesta laskutetaan prikaatia, jossa asevelvollinen palvelee. Kopio varusmieskortista toimitetaan hyvinvointialueen kirjaamoon.

Kutsunnoista aiheutuvat kustannukset laskutetaan valtiolta vuosittain sopimuksen mukaan. Pääesikunta lähettää listan kutsunanalaisista terveystarkastettavista henkilöistä vuosittain hyvinvointialueelle. Kouluterveydenhuolto toimittaa terveystarkastuslomakkeet hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen johtoon, josta lomakkeet lähetetään eteenpäin pääesikuntaan.

5. Maksukatto ja maksujen kohtuullistaminen

5.1 Maksukatto

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 6 a §)

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuille on säädetty kalenterivuositainen maksukatto, joka on 762 euroa kalenterivuodessa. Kun maksukatto ylittyy, siihen kuuluvat palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia vuoden loppuun asti. Yli 18-vuotiailta voidaan kuitenkin periä 25,10 euron hoitopäivämaksu lyhytaikaisesta hoidosta ja kuntoutuksesta vuodeosastoilla tai vastaavissa yksiköissä. Alle 18-vuotiaan käyttämät palvelumaksut voidaan huomioida yhdessä hänen huoltajansa maksujen kanssa.

Asiakasmaksukaton täyttymisen seuranta on asiakkaan vastuulla. Kun maksukatto täyttyy, asiakas saa maksukaton ylittymistä koskevan todistuksen, eli vapaakortin. Kortin saadakseen asiakkaan on tarvittaessa esitettävä tositteet itsensä tai huollettavanaan olevien lasten maksamista palveluista. Laskuista tulee ilmetä, kerryttääkö maksu maksukattoa ja että asiakas on vastuussa maksukaton seurannasta.

Maksukattoon sisältyvät seuraavat palvelut:

1. Terveyskeskuksen avosairaanhoidon palvelut
2. Poliklinikkakäyntien tutkimus ja hoito
3. Päiväkirurgiset toimenpiteet
4. Suun terveydenhuollon tutkimus ja hoito (lukuun ottamatta hammasteknisiä kuluja)
5. Suun ja leukojen erikoissairaanhoidon toimenpiteet
6. Terveystenhuollon ammattilaisten antamat hoidot, kuten esimerkiksi fysioterapia ja ravitsemusterapia
7. Sarjahoito
8. Päivä- ja yöhoito
9. Tilapäinen kotisairaanhoido ja kotisairaala
10. Lyhytaikainen laitoshoido
11. Lääkinnällisen kuntoutuksen laituskuntoutus kehitysvammaisten ja vammaisten palveluissa

Toimeentulotuella maksetut maksukattoon kuuluvat laskut sekä etäpalveluista perityt maksut lasketaan mukaan maksukattoon. Alle 18-vuotiaiden maksut otetaan huomioon yhden huoltajan maksukatossa, ja vapaakortin myöntää laitos, jossa maksukatto täyttyy.

Maksukattoon ei lasketa mukaan:

- Maksuja, jotka on korvattu erityislainsäädännön, kuten työtaturmalain, perusteella
- Maksuja henkilöiltä, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa (poikkeuksin)

Seuraavat maksut eivät kerrytä maksukattoa:

- Sairaankuljetuksen maksut
- Lääkärintodistukset
- Sosiaalihuollon palvelumaksut (pl. lyhytaikainen laitospalvelu)
- Tulosidonnaiset maksut
- Maksut käyttämättömästä vastaanottoajasta
- Maksut yksityislääkärin läheteellä tehdyistä tutkimuksista
- Omavastuuosuudet palveluseleleistä ja kuljetuspalveluista
- Suun ja hampaiden hoitoon liittyvät hammastekniset kulut

5.2 Maksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 11 §)

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista maksukyvyyn mukaan määrätty maksu tulee jättää perimättä tai alentaa, jos maksun periminen vaarantaisi henkilön tai perheen toimeentulon tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen ovat ensisijaisia toimeentulotukeen nähden.

Asiakkaalle on tiedotettava maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä ennen ensimmäistä palvelutapahtumaa tai sen yhteydessä. Jos tämä ei ole mahdollista, tieto annetaan viimeistään maksua perittäessä. Tieto on annettava selkeässä muodossa, ja asiakkaalle tulee tarjota yhteystiedot, josta lisätietoja voi tarvittaessa pyytää.

5.2.1 Asiakasmaksun alentamisen hakeminen

Maksun alentamista tai perimättä jättämistä haetaan kirjallisesti, joko asiakkaan toimesta tai yhdessä työntekijän kanssa. Hakemuksesta tulee selvittää seuraavat tiedot:

- ajanjakso, jolta maksualennusta haetaan
- kuukausittaiset tulot ja menot kyseiseltä ajalta
- tiliotteet kaikista käyttö- ja säästötileistä kolmelta kuukaudelta
- selvitys mahdollisesta käytettävissä olevasta varallisuudesta

Liitteeksi voidaan liittää sosiaalihuollon ammattilaisen lausunto asiakkaan tilanteesta. Hakemus lähetetään osoitteeseen kirjaamo@itauusimaa.fi. Hallintosäännön mukaan päätöksen asiasta tekee talousjohtaja, ja päätökseen on mahdollista hakea muutosta.

6. Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettu lain 7 b § säättää palvelun pitkäaikaisuudesta ja perittävistä maksuista. Asiakasmaksulain 7 c §:ssä tarkoitettua maksua ei kuitenkaan saa periä lastensuojelulain tai vammaispalvelulain nojalla annetusta perhehoidosta.

Sosiaalihuoltolain mukaisten asumispalvelujen, perhehoitolaissa tarkoitetun perhehoidon ja ammatillisen perhehoidon, terveydenhuoltolaissa tarkoitetun laitoshoidon sekä sosiaalihuoltolaissa tarkoitetun laitospalvelun osalta pitkäaikaisuuden edellytyksenä on 3 kuukautta.

Kotiin annettavien palvelujen osalta pitkäaikaisuuden edellytyksenä on se, että asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja lisäksi palvelun arvioidaan kestävän vähintään 2 kuukautta, tai palvelu on tosiasiallisesti kestänyt jo vähintään 2 kuukautta.

Hyvinvointialue päättää maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta toistaiseksi. Hyvinvointialueen on tarkistettava maksu asiakasmaksulain 10 j §:ssä säädetyissä tilanteissa sekä asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta. Maksua määrättäessä tulee selvittää asiakkaan perhesuhteet ja tulotiedot sekä mahdolliset tuloista vähennettävät erät.

Maksukykyä arvioitaessa ja suuruutta määrättäessä voidaan ottaa huomioon asiakasmaksulain 10 §:n mukaan henkilön eläminen yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa, alaikäisten lasten eläminen samassa taloudessa, henkilön tosiasiallista perhesuhteista johtuvat muut maksukykyyn vaikuttavat seikat sekä lapsen elatuksesta annetussa laissa tarkoitettu elatusvelvollisuus siten kuin asiakasmaksulaissa tai asiakasmaksuasetuksessa tarkemmin säädetään. Maksukyvyn mukaan määräytyvän maksun suuruutta määrättäessä otetaan huomioon palveluja käyttäneiden tulot siten, kun asiakasmaksulaissa ja asiakasmaksuasetuksessa säädetään. Maksukyvyn mukaan määräytyvän asiakasmaksun tulorajat ja maksuprosentit löytyvät liitteinä, liite 1: Maksukyvyn mukaan määräytyvän maksun tuloraja sekä liite 2: Maksukyvyn mukaan maksuprosentti perheen koon mukaan.

Valtion viranomainen, hyvinvointialueen viranomainen, kunnallinen viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos, vakuutuslaitos, työnantaja ja työttömyyskassa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottaja ovat velvollisia hyvinvointialueen viranomaisen pyynnöstä antamaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat asiakkaan taloudellista asemaa koskevat ja asiakasmaksun suuruuden määrittämistä varten välttämättömät tiedot ja selvitykset, jos maksun määräävä hyvinvointialue ei ole saanut asiakkaalta tai hänen lailliselta edustajaltaan riittäviä ja luotettavia tietoja maksun määrittämistä varten. Samaa sääntelyä sovelletaan myös asiakkaan puolison taloudellista asemaa koskeviin tietoihin ja selvityksiin, jos maksu määrätään tai on määrätty 7 c tai 10 e §:n nojalla puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella. Tiedonantovelvollisuus koskee lisäksi rahalaitoksia, jos hyvinvointialue ei

ole saanut riittäviä tietoja ja selvityksiä, tai jos on perusteltu syy epäillä asiakkaan tai hänen edustajansa antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta. Pankkitietoja tulee pyytää pankilta kirjallisesti. Ennen pyyntöä asiakkaalle ja puolisolle (jos tietoja on ollut tarpeen pyytää myös puolisosta) tulee antaa tietojen pyytämisestä tieto. Päätöksen pyynnön tekemisestä voi tehdä vain hyvinvointialueen nimeämä viranhaltija.

Huomioon otettavat tulot

Huomioon otettavat tulot löytyvät liitteestä 3: Maksukyvyn mukaan huomioon otettavat tulot

Tulot, joita ei huomioida asiakasmaksua määriteltäessä, löytyvät liitteestä 4: Maksukyvyn mukaan tulot joita ei oteta huomioon.

6.1 Maksukyvyn mukaan perittävien maksujen tarkistaminen

Tulojen mukaan määräytyvät maksut tarkistetaan kerran vuodessa. Maksu tarkistetaan myös silloin, kun

- asiakkaan tai perheen maksukyky on olennaisesti (5 %) muuttunut
- kun on ilmeistä, että maksua määrättäessä huomioon otettavat perheen olosuhteet ovat muuttuneet
- maksu osoittautuu virheelliseksi
- hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellyjä hoitoa ja palvelua oleellisesti muutetaan

Tällöin maksu muutetaan seuraavan kuukauden alusta. Jos maksun määräämistä koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista takautuvasti enintään vuoden ajalta.

Tiedot pyydetään ensisijaisesti asiakkaalta itseltään, hänen valtuuttamaltaan perheenjäseneltä, muulta asiamieheltä tai edunvalvojalta. Maksupäätöksen tekijä voi tarvittaessa pyytää tulotiedot Kansaneläkelaitokselta, veroimistolta sekä palkkaa/eläkettä maksavalta taholta. Ensisijainen vastuu tulojen muutoksen ilmoittamisesta hyvinvointialueelle on asiakkaalla tai edunvalvojalla.

7. Laskutus ja muutoksenhaku

7.1 Laskun tiedot

Hyvinvointialueen on annettava asiakkaalle maksua koskevaa päätöstä vastaava lasku. Laskussa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) laskun päivämäärä
- 2) asiakas, jolta maksu peritään
- 3) palvelu, josta maksu peritään
- 4) maksun suuruus ja peruste
- 5) julkinen tai yksityinen palveluntuottaja, jonka antamasta palvelusta maksu peritään
- 6) sen tahon nimi ja yhteystiedot, jolta asiakas voi pyytää tarvittaessa lisätietoja laskusta
- 7) tieto siitä, kerryttääkö perittävä maksu 6 a:ssä tarkoitettua maksukattoa; jos maksu kerryttää maksukattoa, laskussa on lisäksi oltava tieto siitä, että asiakkaan on seurattava itse maksukattonsa ylittymistä.

7.2 Hoitomaksusaatavien perintä ja viivästyskorko, maksusopimus

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain perusteella määrätyt maksut saadaan ulosmitata ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin säädetään.

Hoitomaksusaatavien perinnässä noudatetaan lisäksi hyvinvointialueen voimassa olevia laskutus- ja perintäohjeita. Maksuaika on ohjeiden mukaan 14 päivää laskun lähettämispäivästä. Perintätoimisto lähettää maksukehotuksen aikaisintaan 14 päivän kuluttua eräpäivästä. Jos asiakasmaksua maksukehotuksen jälkeen ei ole suoritettu, maksu siirtyy perintään.

Saatavan maksuaikataulun muuttamisesta voidaan sopia velallisen kanssa. Laskuttaja voi siirtää laskun eräpäivää enintään 60 päivää, mikäli tähän on painavat syyt. Maksusopimuksista päättää talousjohtaja. Perintään siirrettyjen saatavien osalta maksusopimusten tekemisestä päättää perintätoimeksiannon vastaanottanut taho. Saatavia perittäessä hyvinvointialue perii varsinaisen saatavan ohella viivästyskorkoa korkolain mukaan sekä perimiskulut.

Saatavan pääomasta ei saa sopia maksusopimuksella.

7.3 Ulkokuntalaisten ja terveysasemien vaihtajien laskutus

- Jos asiakkaan kotikunta on muu kuin jokin hyvinvointialueen kunnista, on hän oikeutettu saamaan ainoastaan kiireellisen hoidon

- Jos ulkokuntalainen asiakas on valinnut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen terveyskeskuksen hoitopaikakseen (kirjallinen ilmoitus), on hän oikeutettu saamaan samat avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon palvelut, kuin Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen asiakas
- Jos asiakas on **ahvenanmaalainen**, tarvitsee hän **aina maksusitoumuksen** kiireettömään hoitoon. Valintaoikeus ei koske Ahvenanmaata.
- Jos asiakkaalla on omalta hyvinvointialueeltaan saatu maksusitoumus, on hän oikeutettu saamaan maksusitoumuksessa määritellyn hoidon
- Opiskelijat, ks. Opiskelijaterveydenhuolto
- Lastensuojelulain nojalla sijoitetut lapset ovat oikeutettuja saamaan kaikki tarvitsemansa terveydenhuollon palvelut (terveydenhuoltolaki 69 §)

7.4 Muualta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 13 §)

Jos asiakkaalla ei ole Suomessa kotikuntaa, peritään hänelle annetusta terveydenhuollon palvelusta hyvinvointialueelle aiheutuvien kustannusten suuruinen maksu, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta tai Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Edellä mainittuja maksuja ei saa periä:

- tartuntatautilain (1227/2016) 44 §:ssä säädetyistä kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvistä rokotuksista, 45 §:n 1 momentissa säädetyistä yleisistä vapaaehtoisista rokotuksista ja 47 §:ssä säädetyistä pakollisista rokotuksista;
- yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta tutkimuksesta ja terveydenhuoltolain 50 §:ssä tarkoitetusta kiireellisestä hoidosta sekä yleisvaarallisen tartuntataudin hoitoon määrättyistä lääkkeistä
- raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta, hoidosta ja hoitoon määrättyistä lääkkeistä

Maksuttomuus ei koske tilapäisesti Suomessa oleskelevia henkilöitä tai niitä, jotka saavat kustannuksiin korvausta muun lain nojalla tai vakuutuksen perusteella.

7.4.1 Oikeus hoitoon

Tilapäisesti Suomessa oleskelevat **ulkomaalaiset ovat oikeutettuja kiireelliseen ja lääketieteellisesti välttämättömään hoitoon paitsi** Suomeen toisesta EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tullut ja täällä työeläke- ja/tai sairausvakuutettu työntekijä on oikeutettu kaikkiin julkisen terveydenhuollon palveluihin hyvinvointialueen asiakasmaksuilla. Työntekijällä ei ole

välttämättä kotikuntaa Suomessa, jolloin hän osoittaa oikeutensa hoitoon Kelan myöntämällä asiakirjalla Todistus oikeudesta hoitoetuuksiin

Isosta-Britanniasta tulevat ja Suomessa tilapäisesti oleskelevat henkilöt ovat oikeutettuja lääketieteellisesti välttämättömään sairaanhoitoon julkisessa terveydenhuollossa kuten ennen Ison-Britannian eroa EU:sta.

Isossa-Britanniassa sairastuvakortit henkilöt voivat tilapäisen oleskelunsa aikana osoittaa oikeutensa saada terveydenhuollon palveluita EU- tai Eta-maissa tai Sveitsissä viidellä erilaisella sairaanhoitokortilla. Kortit ovat voimassa niihin merkityn ajan. Tämä koskee EU-jäsenyyden aikana ja brexitin siirtymäajalla myönnettyjä eurooppalaisia sairaanhoitokortteja (European Health Insurance Card, EHIC), mutta myös erosopimuksen piirissä oleville henkilöille myönnettyjä ”Citizens Rights” EHIC -kortteja.

Esittämällä jonkin seuraavista voimassa olevista korteista henkilö on oikeutettu saamaan lääketieteellisesti välttämätöntä hoitoa julkisessa terveydenhuollossa samoilla asiakasmaksuilla kuin hyvinvointialueen asukkaat:

- EU-jäsenyyden aikana myönnetty EHIC. Kortin tunnistaa oikeassa yläkulmassa olevasta tähtikuviossa, jonka keskellä lukee UK. Korttia on myönnetty 30.1.2020 saakka ja se on voimassa 5 vuotta.
- Brexitin siirtymäaikana myönnetty EHIC. Kortin tunnistaa oikeassa yläkulmassaolevasta kirjainyhdistelmästä UK. Korttia on myönnetty 1.2.2020-10.1.2021 välisellä ajalla ja se on voimassa 5 vuotta.
- ”Citizens Rights” EHIC. Kortin tunnistaa oikeassa yläkulmassa olevasta hologrammista, kortin yläkentässä olevasta kyseiselle kortille ominaisesta tekstistä CRA sekä henkilökohtaisesta tunnusluvusta (PIN, personal identification number). Korttia on myönnetty 20.11.2020 alkaen ja se on voimassa 5 vuotta.
- Opiskelijoiden ”Citizens Rights” EHIC. Kortin tunnistaa maakohtaisesta tunnuksesta PIN-kohdassa. Maakohtainen tunnus ei kuitenkaan rajoita kortin käyttöä vaan oikeuttaa lääketieteellisesti välttämättömään hoitoon kaikissa EU-maissa. Korttia on myönnetty 20.11.2020 alkaen ja se on voimassa henkilön ulkomailla opiskelun ajan.
- Uusi GHIC (Global Health Insurance Card). Kortin tunnistaa Ison-Britannian lippua muistuttavasta korttipohjasta, oikeassa yläkulmassa olevasta hologrammista sekä kirjainyhdistelmästä UK. Korttia on myönnetty 11.1.2021 alkaen ja se on voimassa 5 vuotta.
- Lisäksi Iso-Britanniassa sairausvakuutettu ja Suomeen tuleva henkilö voi edelleen osoittaa oikeutensa saada lääketieteellisesti välttämätöntä hoitoa kuntalaisen asiakasmaksulla myös Ison-Britannian hänelle myöntämällä eurooppalaisen sairaanhoitokortin väliaikaisesti korvaavalla todistuksella (provisional replacement certificate, PRC).

Huom! Ison-Britannian passilla ei voi osoittaa oikeuttaan saada terveydenhuollon palveluita Suomessa.

7.5 Laskutus tapaturmavakuutuksen piiriin kuuluvasta hoidosta täysimääräisin kustannuksin (Täky)

Vakuutusyhtiöt korvaavat potilaiden hoidon aiheuttamat kustannukset kokonaisuudessaan, kun kyse on liikenne- tai työtapaturmasta tai ammattitautiepäilyn ensimmäisestä käyntikerrasta. Ammattitautidiagnoosin varmistuttua, vakuutusyhtiö korvaa kaiken siihen liittyvän hoidon. Ennen vuotta 2005 tapahtuneista tapaturmista korvauksia ei voi hakea.

Jos vahingoittuneella on oikeus korvaukseen sairaanhoidosta, vakuutuslaitoksen on maksettava sairaanhoidon järjestäneelle hyvinvointialueelle sairaanhoidon kustannuksista täyskustannusmaksu. Edellytyksenä on, että sairaanhoidon järjestänyt julkisen terveydenhuollon toimintayksikkö on täyttänyt työtapaturma- ja ammattitautilain 41 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa. Täyskustannusmaksua ei makseta vahingon vuoksi annetusta pitkäaikaisesta laitoshoidosta. (työtapaturma- ja ammattitautilaki 40§)

Jos hoitoon hakeutumisen tai myöhemmän hoitokäynnin yhteydessä päätetään toimenpiteestä, josta laaditaan potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 4 a §:n mukainen suunnitelma tai josta muulla tavoin tehdään päätös, terveydenhuollon toimintayksikön on

lähetettävä se vakuutuslaitokselle neljän arkipäivän kuluessa päivästä, jona potilasasiakirjamerkinnot on potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) nojalla annettujen säännösten mukaan tehtävä. Ilmoitusvelvollisuus ei koske:

- 1) kiireellistä sairaanhoitoa, jolla tarkoitetaan välittömän hoidon tarpeen arviointia ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman vamman tai sairauden olennaista pahentumista;
- 2) vastaanottokäyntiä julkisen terveydenhuollon toimintayksikössä ja sen yhteydessä tehtävää röntgentutkimusta, ultraäänitutkimusta ja muuta niihin rinnastettavaa vähäistä tutkimus- ja hoitotoimenpidettä. (työtapaturma- ja ammattitautilaki 41§)

7.6 Muutoksenhaku

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 15 §)

Laskuun ja maksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisua ei kuitenkaan saa vaatia laskuun, joka koskee 2 b §:ssä tarkoitettua päätöstä. Oikaisuvaatimus tehdään hyvinvointialueelle. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Asiakasmaksusta annettuun päätökseen ja laskuun voi hakea oikaisua Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen yksilöasioiden jaostolta kirjallisella oikaisuvaatimuksella.

Ohjeet muutoksenhakuun toimitetaan päätöksen yhteydessä.

8. Liitteet

Liite 1: Maksukyvyn mukaan määräytyvän maksun tulorajat

Perheen koko, henkilömäärä*	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa (bruttotulot)	653 €	1 205 €	1 891 €	2 338 €	2 830 €	3 251 €

*jos perheen hlö määrä on enemmän kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 389 € kustakin seuraavasta henkilöstä

Liite 2: Maksuprosentit perheeseen mukaan tulorajan yli menevistä bruttotuloista

Perheen henkilömäärä		1	2	3	4	5	6 hlöä tai enemmän
Palvelutunnit/ kuukaudessa	0-4 h	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
	5 h	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
	6 h	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
	7 h	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
	8 h	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
	9 h	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
	10 h	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
	11 h	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
	12 h	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
	13 h	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
	14 h	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
	15 h	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
	16 h	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
	17 h	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
	18 h	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
	19 h	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
	20 h	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
	21 h	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
	22 h	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	23 h	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
	24 h	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	25 h	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	26 h	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	27 h	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	28 h	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	29 h	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	30 h	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	31 h	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	32 h	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	33 h	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34 h	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00	
35 h	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00	
36 h	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00	
37 h	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00	
38 h +	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00	

Liite 3: Maksukyvyyn mukaan perittävät maksut: huomioon otettavat tulot

Yhteisöllinen asuminen ja kotihoito	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen
Elatusapu/elatustuki lapselle	Elatusapu/elatustuki lapselle
Eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyvät huollettavista aiheutuvat korotukset	Eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyvät huollettavista aiheutuvat korotukset
Elinkorko	Elinkorko
Eläke ja siihen rinnastettavat jatkuvat etuudet	Eläke ja siihen rinnastettavat jatkuvat etuudet
Eläkettä saavan hoitotuki	Eläkettä saavan hoitotuki
Korko	Korko
Kuntoutustuki	Kuntoutustuki
Kuolinpesästä saatu tulo	Kuolinpesästä saatu tulo
Maa ja metsätalouden tulot (laskennallinen metsätulo)	Maa ja metsätalouden tulot (laskennallinen metsätulo)
Osinko	Osinko
Palkka	Palkka
Sairausvakuutuspäiväraha	Sairausvakuutuspäiväraha
Sijoitusrahastojen voitto-osuudet	Sijoitusrahastojen voitto-osuudet
Syytinki	Syytinki
Säästöhenkivakuutuksen tuotto	Säästöhenkivakuutuksen tuotto
	Vammaistuki
Vuokratulot	Vuokratulot
Ylimääräinen rintamalisä	Ylimääräinen rintamalisä
Muut henkilökohtaiset tulot	Muut henkilökohtaiset tulot
	Lasten kotihoidon tuki
	Opintoraha ja aikauiskoulutustuki

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020

Laskennallisella metsätulolla tarkoitetaan asiakasmaksulaissa varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettua metsän keskimääräistä vuotuista tuottoa hehtaarilta kerrottuna metsämaan pinta-alalla. Tästä määrästä vähennetään kymmenen prosenttia ja metsätalouden korot. Hyvinvointialueen on asiakkaan tai hänen edustajansa vaatimuksesta alennettava laskennallista metsätuloa, jos tilakohtaisen vuotuisen hakkuumahdollisuuden nettoraha-arvo on Suomen metsäkeskuksen tai metsänhoitoyhdistyksen antaman lausunnon perusteella vähintään kymmenen prosenttia alempi kuin metsätulo. Alennus on metsätulon ja hakkuumahdollisuuden nettoraha-arvon erotuksen suuruinen.

Liite 4: Maksukyvyyn mukaan perittävät maksut: tulot, joita ei oteta huomioon

Yhteisöllinen asuminen ja kotihoito	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen
Aikuiskoulutustuki	Aikuiskoulutustuki
Asumistuki	
Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki 916/2012, kulukorvaus	Julkisesta työvoima- jayritys palvelusta annettu laki 916/2012, kulukorvaus
Kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus	Kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus
Lapsikorotus	Lapsikorotus
Lapsilisä	Lapsilisä
Opintotuen asumislisä	Omaishoidon tuki
Perhehoidon kustannusten korvaukset	Perhehoidon kustannusten korvaukset
Rintamalisä	Rintamalisä
Sotilasavustus	Sotilasavustusta
Tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito ja tutkimuskulut	Tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito ja tutkimuskulut
Toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus	Toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus
Työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen ylläpitokorvaus	Työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen ylläpitokorvaus
Vammaistuki	

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020

Tuloverolain 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia lukuun ottamatta elatustukea ja eläkettä saavan hoitotukea.